

ایازی: حجاب مسئله فردی است/ مرتضوی: دخالت در مسئله حجاب حق دولت اسلامی است

محمد باقر آریانی

7–9 minutes

جلسه گفتگو در مورد مسئولیت دولت اسلامی در بحث حجاب با حضور حجت‌الاسلام ایازی و حجت‌الاسلام سید ضیاء مرتضوی برگزار شد؛ ایازی معتقد است که حجاب مسئله‌ای فردی است که ربطی به عفت عمومی و اجتماعی ندارد و مرتضوی معتقد است که دولت حق دارد بسته به شرایط در این مسئله دخالت قانونی داشته باشد.

به گزارش شبکه اجتهاد، حجت‌الاسلام و المسلمین سید محمدعلی ایازی، استاد دانشگاه آزاد اسلامی، در نشست علمی و مناظره «مسئولیت دولت اسلامی در موضوع حجاب با در رویکرد فقهی»، گفت: اولین مسئله این است که حجاب یک مسئله قرآنی، مسلم و بدیهی میان مسلمین است و فقیهی از فقه‌ها در اصل حجاب مناقشه ندارند، بلکه اگر در برخی جزئیات محل بحث است، ولی در اصل بحث تردیدی نیست.

وی با بیان اینکه مسئولیت دولت این است که بستر آگاهی و توجه دادن مردم را فراهم کند، اضافه کرد: اگر حجاب واقعاً امری دینی است، همان طور که دوست داریم خانواده‌های ما به نماز، روزه و ... پایبند باشند دوست داریم به حجاب هم پایبند باشند؛ از این رو موضوع مورد بحث من الزام و اجبار کردن به حجاب است؛ یعنی اگر کسی این مسئله را رعایت نکرد پیگرد قانونی داشته باشد و گرنه بحث بنده نفی فرهنگ‌سازی و زمینه‌سازی نیست.

ایازی با بیان اینکه فلسفه حجاب بر اساس آیات سوره نور و احزاب، کرامت زن و عدم آزار و اذیت اوست، تصريح کرد: تقریباً می‌توان گفت که آیات این دو سوره تنها به این هدف و فلسفه حجاب اشاره دارد؛ بنده حدود ۸۰ تفسیر و کتب فقهی را بررسی کرده و دیدم چیزی

غیر از این به عنوان فلسفه حجاب ندیده‌ام. پس مسئله حجاب یک امری برای حفظ خود شخصیت زن است.

ایازی اضافه کرد: امروز حتی در جوامع غیراسلامی نگرانی از آزار جنسی وجود دارد؛ لذا زن برای جلوگیری از این موضوع باید حجاب داشته باشد؛ قرآن کریم ابتدا مسئله «یُعْرَفُنَ» و بعد «یُؤَذِّنَ» را مطرح و کاملاً به صورت اختیاری مطرح می‌کند؛ مراد از اختیاری بودن هم این است که حجاب بدون تردید امری شرعی و دینی مانند نماز است و اگر کسی بگوید من نمی‌خواهم نماز بخوانم و یا روزه بگیرم، نمی‌خواهم حج بروم، زکات و خمس بدهم؛ او تعبد نکرده و دستور شرع را زیر پا گذاشته، ولی دستورات اختیاری و تابع اراده انسان است.

استاد حوزه و دانشگاه با تأکید بر لزوم حجاب مؤمنانه ادامه داد: آیات بیان شده در مورد حجاب درباره مؤمنان است و نه غیرمؤمنان؛ لذا تمایز میان مؤمن و غیرمؤمن، زن کنیز و آزاده، تمایز میان افراد لاابالی و غیر آن و ... به عنوان فلسفه حجاب مطرح شده است.

دخالت در مسئله حجاب حق دولت اسلامی است

در ادامه حجت‌الاسلام والملمین سیدضیاء مرتضوی، عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، گفت: در اینکه همه مسلمانان و دولت اسلامی برای زمینه‌سازی، تبلیغ و ترویج احکام اسلامی از جمله حجاب وظیفه دارد مورد وفاق و اتفاق است.

وی با طرح این سؤال که آیا دولت اسلامی افزون بر فرهنگ‌سازی و تبلیغ و ترویج آیا می‌تواند در موضوعی مانند حجاب جرم‌انگاری کرده و افراد را ملزم به پوشش اسلامی کند یا نمی‌تواند؟ افزود: یک فرض آن است که دولت اسلامی چنین حقی دارد و فرض دیگر آن است که دولت حق اجبار، الزام و دخالت مستقیم ندارد، ولی مسئولیت دارد که حداقل تلاش خود را در تبلیغ و ترویج آن انجام دهد.

مرتضوی بیان کرد: دولت اسلامی حق دخالت و اجبار قانونی را در امر حجاب دارد، در عین اینکه مسئولیت فرهنگ‌سازی هم دارد؛ یعنی مسئله فرهنگ‌سازی را مستقل بگیریم و حق دخالت هم مستقل از مسئولیت فرهنگ‌سازی قابل بررسی است؛ مدعای بندۀ این است که اصل جواز دخالت دولت اسلامی ثابت است، گرچه امری تعبدی نیست، بنابراین با توجه به دلیل و هدفی که حجاب دارد باید موضوع بررسی شود؛ یعنی کارشناسان دینی و حقوقی و قانونی باید بررسی کنند آیا دخالت دولت اسلامی در مسئله حجاب باعث بهتر شدن آن است یا بدتر شدن و با توجه به این وضعیت، دخالت دولت هم تعریف می‌شود.

استاد حوزه علمیه بیان کرد: اینکه گفته می‌شود دولت حق دارد به معنای زندانی کردن، جریمه و ... نیست، ولی ممکن است برخی محرومیت‌های اجتماعی را دولت برای کنترل موضوع، وضع کند و دولت باید اصل این حق را داشته باشد. البته این سخنان به معنای تأیید برخی رفتارهای نادرست در سال‌های گذشته درباره پدیده بدحجابی نیست و بندۀ هم انتقاداتی نسبت به نحوه برخورد با مسئله حجاب داشته‌ام.

اگر کسی از جرگه ایمانی بیرون رفت آیا باید به هیچ وجه الزام قانونی باشد؟

مرتضوی افزود: یکی از فلسفه‌های مهم حجاب، ایجاد روابط سالم اجتماعی میان زنان و مردان است؛ بنابراین این مسئله دو رویه دارد که یک طرف آن مردان هستند و روابط کاری، خانوادگی و اجتماعی و ... باید بر مبنای صحیح باشد. همه احکام شرعی در مرحله اول وقتی متوجه جامعه ایمانی می‌شود مطلوب شارع این است که مردم با پذیرش و ایمان قلبی و اراده و اختیار خودشان این کار را بکند، و آن را در مرعی و منظر مراعات کنند، ولی بحث بر سر این است که اگر مواردی به هر دلیل مثلاً فرهنگسازی نشده و یا فرهنگسازی شده، ولی عده‌ای قصد رعایت آن را ندارند آیا شارع و دولت اسلامی ضمانت اجرایی علاوه بر ایمان درونی و الزام قانونی می‌تواند داشته باشد یا خیر؟

استاد حوزه علمیه اضافه کرد: اگر مشکل پاییندی به احکام با ایمان حل شود، طبیعتاً کسی سراغ الزام قانونی نمی‌رود، ولی اگر کسی از جرگه ایمانی بیرون رفت آیا باید به هیچ وجه الزام قانونی باشد؟ در مورد حج هم این مسئله مطرح است که اگر در شرایطی حج به طور کلی تعطیل شد، آیا دولت اسلامی وظیفه ندارد برخی افراد را به حج بفرستد یا در روزه خواری آیا دولت حق ندارد، جلوی روزه خواری علنی را بگیرد. البته باز تأکید می‌کنم مراد بندۀ الزام قانونی در مسئله حجاب در هر شرایطی نیست.

اجبار به حجاب مستند شرعی ندارد

حجت‌الاسلام ایازی در سخنان مجدد خود تصریح کرد: گاهی در منابع دینی مطرح است که کسی نماز جمعه نمی‌رفته و یا روزه نمی‌گرفته او را شلاق می‌زند، ولی ما در هیچ یک از منابع در تاریخ تفسیر و فقه نداریم که اگر کسی حجاب نداشت باید او را الزام کنیم؛ مثلاً بگوییم ما چنین زنانی را استخدام نمی‌کنیم. در باب احکام دیگر(مانند نماز و روزه و ...) هم این الزام را جایز نمی‌دانم، ولی در باب حجاب استنادی در منابع دینی هم نداریم؛ لذا بحث اینکه می‌گویند حجاب مسئله عمومی و اجتماعی است، گفته‌اند برای عفت عمومی است و از این نظر وظیفه و حق برای اقدام دولت شمرده‌اند گرچه معتقدم برای عفت عمومی هم دلیلی نداریم، اتفاقاً دلیل بر خلاف آن داریم.

استاد دانشگاه آزاد اسلامی بیان کرد: عفت زن و خانواده مؤمن داریم، ولی عفت جامعه مطرح نیست؛ زیرا در جامعه اسلامی دوره پیامبر و امام علی(ع) و خلفاً، اهل کتاب اصلاً حجابشان را رعایت نمی‌کردند و کنیزان هم حجاب نداشتند، لذا اگر مسئله عفت عمومی مطرح بود پیامبر(ص) و امام علی(ع) باید برخورد می‌کردند، حتی کسانی مسلمان بودند ولی اهل مبالغات نبودند و خیلی مراعات نمی‌کردند با اینکه آیات حجاب هم نازل شده بود؛ همچنین کسانی بودند که عقل نداشتند لذا تکلیف هم نداشتند.

حجاب ربطی به عت اجتماعی ندارد

ایازی با بیان اینکه مسئله چشمچرانی از دیگر موضوعاتی است که در منابع به آن اشاره شده است، اضافه کرد: در آیات قرآن هم به مسئله چشمچرانی و منع آن اشاره شده است؛ زیرا حتی اگر حجاب هم رعایت شود، باز فرد چشمچران به او نگاه بیندازد و حتی به محارمش هم نگاه منفی داشته باشد. در مورد حج هم اگر رو به تعطیلی کشید، آیا دولت باید عده‌ای را اجبار کند که به حج بروند یا اینکه آنان را با دادن پول و فراهم کردن امکانات تشویق به رفتن به حج می‌کند.

وی با تأکید بر اینکه عفت مؤمن در مسئله حجاب ملاک است و نه عفت عمومی، افزود: بحث امر به معروف و نهی از منکر هم از مسائل دیگری است که وظیفه خود مردم است و اگر انجام شود نوبت به دولت نمی‌رسد. / ایکنا